

ÎNCHEIERE

23 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând cererea depusă de către Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, prin intermediul reprezentantului cu drept de vot consultativ Veronica Mihailov-Moraru cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” cu privire la anularea răspunsului nr. CEC-8/4175 din 12 iunie 2021 și obligarea examinării contestației,

constată:

La 14 iunie 2021 Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor a înaintat acțiune împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, prin care a solicitat anularea răspunsului nr. CEC-8/4175 din 12 iunie 2021 și obligarea examinării contestației depusă și înregistrată cu nr. CEC-10AP/6 din 09 iunie 2021.

În motivarea acțiunii Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor a indicat că la 09 iunie 2021 a făcut cunoștință cu afișa electorală a concurentului electoral Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, sub formă de buletin informativ, comanda nr. 617, tiraj 100 000, editura SRL „EditTipar Grup”, achitat din fondul electoral al Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, fapt stabilit pe ultima pagină a buletinului. Tot pe ultima pagină a buletinului informativ este prezentat și un material informativ intitulat „Partidul Acțiune și Solidaritate - din 2016 până astăzi”, totodată, în materialul respectiv fiind înserate 4 poze în care este prezentată doamna Maia Sandu, Președintele Republicii Moldova.

Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor a subliniat că în materialul publicat nu doar că se menționează expres numele Președintelui Republicii Moldova, Maia Sandu, dar și s-au utilizat frazele așa ca: „Am creat Partidul Acțiune și Solidaritate condus de Maia Sandu și echipa ei”; „Maia Sandu și Partidul Acțiune și Solidaritate au participat la alegerile prezidențiale”; „Guvernul Maia Sandu a început schimbări spre bine”; „Președintele Maia Sandu

a deschis și a restabilit relațiile cu țările lumii și a adus ajutor pentru cetățeni, a obținut pentru Moldova aproape 1 milion de doze de vaccin, dintre care 400 000 de doze gratuit și a îndeplinit cea mai importantă promisiune - a obținut alegeri anticipate, iar cetățenii au șansa să aleagă un Parlament curat care să pornească vremuri bune pentru cetățeni”.

Astfel, din textul inserat se observă că concurentul electoral Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” include în afișele electorale informații cu referire la Președintele Republicii Moldova, fiind admise intenționat acțiuni de asociere cu Maia Sandu, ce implicit presupune acțiuni privind utilizarea resurselor administrative, prin transferul de imagine a Președintelui, precum și își atribuie realizările obținute pe platforma prezidențială.

Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor a menționat că, reieșind din faptul că Codul electoral stabilește doar dreptul concurenților electorali de a-și apăra drepturile pe cale judecătorească în instanța de contencios administrativ, iar procedura exercitării acestui drept este reglementată de prevederile Codului administrativ, contestația a fost depusă la Comisia Electorală Centrală la 09 iunie 2021, înregistrată cu nr. CEC-10AP/6, prin care a solicitat constatarea faptului că concurentul electoral Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” a admis utilizarea resurselor administrative prin implicarea Președintelui Republicii Moldova, Maia Sandu și a imaginii acesteia în afișa electorală „buletin informativ”, tipărit de tipografia SRL „EditTipar Grup”, comanda nr. 617, a aplica sancțiune sub formă de avertisment concurentului electoral Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” pentru afișa electorală în cauză, a obliga concurentul electoral Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” să lichideze stocul afișelor electorale în cauză.

Însă, la 12 iunie 2021 s-a emis actul (răspunsul) nr. 8/4175, semnat de Președintele Comisiei Electorale Centrale, prin care s-a stabilit că, în urma examinării prealabile a contestației, prin prisma punctului 8 din Regulamentul privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3353 din 20 iulie 2010, cu modificările ulterioare, conform căruia membrul organului electoral responsabil de examinarea contestației verifică dacă forma și cuprinsul acesteia corespund cerințelor stabilite de art. 71, alin. (5) din Codul electoral, s-a constatat că examinarea acesteia nu ține de competența Comisiei Electorale Centrale. Prin urmare, potrivit art.72, alin.(1) din Codul electoral, contestația a fost restituită pentru a fi depusă direct la instanță.

Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor și-a exprimat dezacordul cu soluția adoptată de autoritatea publică și o califică neîntemeiată și ca urmare, pasibilă anulării. Or, art. 52 din Codul electoral indică că, candidații nu pot folosi mijloacele și bunurile publice (resursele administrative) în campaniile electorale, iar autoritățile/instituțiile publice și cele asimilate acestora nu pot transmite/acorda concurenților electorali bunuri publice sau alte favoruri decât pe bază de contract, în condiții de egalitate pentru toți concurenții electorali.

Totodată, Codul electoral la art. 26 stabilește că, în perioada electorală, Comisia Electorală Centrală supraveghează executarea prevederilor prezentului cod și ale altor legi, care conțin dispoziții referitoare la desfășurarea alegerilor.

Iar potrivit art. 75 din Codul electoral, persoanele fizice și juridice, care încalcă prevederile legislației electorale, împiedică exercitarea liberă a drepturilor electorale ale cetățenilor, împiedică activitatea organelor electorale, poartă

răspundere în conformitate cu legislația în vigoare. Pentru încălcarea legislației electorale, Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție poate aplica grupului de inițiativă sau concurenților electorali următoarele sancțiuni: a) avertisment; b) anularea înregistrării grupului de inițiativă; c) intentarea procesului contravențional conform legislației; d) lipsirea de alocații de la bugetul de stat, ca sancțiune de bază sau complementară; e) solicitarea anulării înregistrării concurentului electoral. Avertismentul se aplică prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale în cazul oricăror alegeri, precum și prin hotărârea consiliului electoral de circumscripție – în cazul alegerilor locale.

Prin hotărârea din data de 17 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis acțiunea înaintată de Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor. S-a anulat răspunsul Comisiei Electorale Centrale nr.CEC-8/4175 din 12 iunie 2021. S-a obligat Comisia Electorală Centrală să examineze contestația depusă de către Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor înregistrată cu nr.CEC-10AP/6 din 09 iunie 2021 către Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, în fond, cu emiterea hotărârii în conformitate cu prevederile Regulamentului privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, aprobat prin hotărârea CEC nr.3353 din 20 iulie 2010 și Regulamentului cu privire la activitatea Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin hotărârea CEC nr.137 din 14 februarie 2006.

Comisia Electorală Centrală la 17 iunie 2021 a contestat cu recurs hotărârea Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii.

Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, prin intermediul reprezentantului cu drept de vot consultativ Veronica Mihailov-Moraru, la 18 iunie 2021 a contestat cu recurs hotărârea Curții de Apel Chișinău din data de 17 iunie 2021, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii.

La 21 iunie 2021 Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursurilor depuse de către Comisia Electorală Centrală și Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” cu menținerea hotărârii Curții de Apel Chișinău din data de 17 iunie 2021.

La 22 iunie 2021, examinând admisibilitatea recursurilor depuse de către Comisia Electorală Centrală și Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” împotriva hotărârii din 17 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, completul de admisibilitate specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a dispus examinarea în fond a acestuia, în complet de cinci judecători.

Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” a depus cerere cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a unor prevederi din Codul electoral după cum urmează:

- sintagmele „și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali” și „cu excepția contestațiilor privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali, depuse direct în instanța de judecată” din art.71, alin. (1) din Codul electoral;

- sintagma „iar acțiunile/inacțiunile concurenților electorali direct în instanța de judecată, în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii/identificării inacțiunii sau” din art. 72, alin. (1) din Codul electoral;

- sintagma „Contestațiile privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali se examinează în termen de 5 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu

de ziua alegerilor” din art. 73, alin. (2) din Codul electoral;

- sintagma „Contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ” din art.73, alin. (7) din Codul electoral.

Studiind cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea urmează a fi admisă, cu remiterea acesteia Curții Constituționale, din următoarele considerente.

Conform art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art. 12¹, alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform § 82 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135, alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135, alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În § 83 al aceleiași hotărâri, Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la § 82.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ constată că, la caz, sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹, alin. (2) din Codul

de procedură civilă, precum și în hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 a Curții Constituționale.

Astfel, obiectul excepției de neconstituționalitate și anume unele sintagme din art. 71 alin. (1), art. 72 alin. (1), art. 73 alin.(2) art. 73 alin.(7) din Codul electoral, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135, alin. (1), lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către partea în proces, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale pe acest obiect, motiv din care cererea înaintată urmează a fi admisă.

Cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normelor contestate, depusă de către Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, prin intermediul reprezentantului cu drept de vot consultativ Veronica Mihailov-Moraru, constituie o prerogativă a acesteia, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către Curtea Constituțională, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

Totodată, ca rezultat al admiterii cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a amâna examinarea cauzei în ordine de recurs, reieșind din dispozițiile art. 12¹, alin. (3) din Codul de procedură civilă, conform cărora ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Din considerentele enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de către Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, prin intermediul reprezentantului cu drept de vot consultativ Veronica Mihailov-Moraru cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a unor prevederi din Codul electoral și anume:

- sintagmele „și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali” și textul „cu excepția contestațiilor privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali, depuse direct în instanța de judecată” din art.71, alin. (1) din Codul electoral;

- sintagma „iar acțiunile/inacțiunile concurenților electorali direct în instanța de judecată, în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii/identificării inacțiunii sau” din art. 72, alin. (1) din Codul electoral;

- sintagma „Contestațiile privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali se examinează în termen de 5 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor” din art. 73, alin. (2) din Codul electoral;

- sintagma „Contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ” din art.73, alin. (7) din Codul electoral.

Conform art. 195 și art. 230 din Codul administrativ și în conformitate cu art. 12¹ din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de

dispune:

Se admite cererea depusă de către Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, prin intermediul reprezentantului cu drept de vot consultativ Veronica Mihailov-Moraru cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a unor sintagme din art. 71, alin. (1), art. 72, alin. (1), art. 73, alin.(2) art. 73, alin.(7) din Codul electoral.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea depusă de către Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, prin intermediul reprezentantului cu drept de vot consultativ Veronica Mihailov-Moraru, în vederea examinării constituționalității a unor prevederi din Codul electoral și anume:

- sintagmele „și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali” și textul „cu excepția contestațiilor privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali, depuse direct în instanța de judecată” din art.71, alin. (1) din Codul electoral;

- sintagma „iar acțiunile/inacțiunile concurenților electorali direct în instanța de judecată, în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii/identificării inacțiunii sau” din art. 72, alin. (1) din Codul electoral;

- sintagma „Contestațiile privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali se examinează în termen de 5 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor” din art. 73, alin. (2) din Codul electoral;

- sintagma „Contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ” din art.73, alin. (7) din Codul electoral.

Se amână examinarea cauzei în ordine de recurs, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Victor Burduh

Maria Ghervas